

τέρων ἐκκλησιαστικῶν ῥητόρων, οὐ μόνον Ἑλληνες, ἀλλὰ καὶ ξένοι, ἐμορφώθησαν ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ Χρυσοστόμου. Εἰς αὐτὸν δ' ὀφείλουσι κατὰ μέγα μέρος οἱ τρεῖς μεγάλοι τῆς Γαλλίας ἐκκλησιαστικοὶ ῥήτορες Βοσσουέτος, Μασσιλῶν καὶ Βουρδαλου τὴν ῥητορικὴν αὐτῶν δεινότητα. Ἰδίως ἠκολούθησε τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ ὁ Μασσιλῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου, κατὰ τὴν παρατήρησιν γάλλου σοφοῦ, ἡ ῥητορικὴ τοῦ ἁμβωνος ἐν τῇ δύσει εἰσῆλθεν εἰς νέαν φάσιν, ἀποβάσκα φιλοσοφική, χωρὶς νὰ παύσῃ οὔσα ὁρησκευτική. Καὶ οἱ λόγοι τοῦ Χρυσοστόμου, καθὼς καὶ οἱ τοῦ Μασσιλῶνος, στηρίζονται ἐπὶ ψυχολογικῶν ἐρευνῶν ἁμφοτέρωθεν εἶναι μᾶλλον ἡθολόγοι ἢ δογματικοί, ἀποδεικνύοντες ὅτι ἐμελέτησαν τοσοῦτον ἀκριβῶς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὅσον καὶ τὰς Γραφάς διότι ἄλλως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ περιγράψωσι τὰ ἀνθρώπινα πάθη μετὰ τῆς ζωηρότητος ἐκείνης καὶ ἀκριβεῖς, ἥτις ἐκπλήττει τὸν ἀναγνώστην.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Χρυσόστομος, μέγας καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς ποιμὴν, καὶ ὡς ἐξηγητὴς τῆς Γραφῆς, καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ.¹

ΜΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Ἐκ τῶν τοῦ CHARLES DESLYS.

Ἐσπέρην τινὰ ἤμεθα συνηγμένοι ὀλίγοι τινὲς οἰκεῖοι παρὰ τῇ μακρησίᾳ^{**}. Ἡ ἀτυχὴς ἐφρανόζετο ὅτι ἔπασχε[†] λέγου ἐφρανόζετο, διότι οὐδεὶς ἀληθῶς ἤθελε μαντεύσει τοῦτο ἐκ τῆς ὀψείας της. Ἐκτὸς μικρᾶς τινοῦ ὠχρότητος, ἥτις καθίστα αὐτὴν ἔτι θελκτικωτέραν, οὐδέποτε ἄλλοτε μᾶς ἐφάνη τόσον ὠραία ὅσον τὴν ἐσπέρην ἐκείνην, οὐδέποτε τὰ χεῖλη της ὑπῆρξαν τόσον ῥόδινα, οὔτε οἱ μεγάλοι της μέλανες ὀφθαλμοὶ τόσον θελκτικοί.

Πλὴν τῆς ὠραιότητος, ἡ μακρησία εἶχε καὶ τὰ ἐξῆς ἔτι προσόντα: ἦτο χήρα, μόλις εἰκοσιπενταετὶς τὴν ἡλικίαν καὶ κάτοχος ἐτησίου εἰσοδήματος ἐκαστὸν χιλιάδων φράγκων. Καὶ μόλα ταῦτα ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ἀξίαν οἴκου, ἡ δυστυχής! Τίς οἶδεν ὅμως; φαίνεται ὅτι ἡ ὑπερτάτη εὐτυχία συναντᾶται τέλος πρὸς τὴν θλίψιν, καὶ ὅτι τὸ χεῖριστον τῶν κακῶν καλεῖται πληγὴς, ἀνία.

Ὅπως δὴποτε, ἡ φανταστικὴ ἀσθένεια τῆς μακρησίας ἐπέμενεν, εἰς μάτην δὲ εἶχον ἀποβῆ ὅλων τῶν ἱατρῶν αἱ συμβουλαι, καὶ μόνον καταφύγιον ὑπελείπετο ὁ ἱατρὸς Μίλλερ. Εὐκόλως ὅμως δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ τὸν γηραιὸν καὶ ἰδιότροπον αὐτὸν γερμανὸν, ὅστις, καίτοι προσκληθεὶς κατεπεσιγόντως δι' ἐπιστολῆς, δὲν εἶχεν ἔτι φανῇ. Ἡ μακρησία λοιπὸν εὕρισκετο ἐν πλήρει ἀπελπισίᾳ, ἡ τοιαύτη δὲ διάθεσις της

ἐπηρρέαζε φυσικῶς καὶ τὴν μικράν μας ὁμήγυριν. Εἰς καὶ μόνος λαμπτήρ, θεθειμένος ἐν γωνίᾳ τινὶ τῆς αἰθούσης, μόλις διέχεεν ἁμυδρόν τι φῶς, ὥστε ἀληθῶς ἐφωτιζόμεθα μόνον ὑπὸ τῆς λάμπρας τῆς ἐν τῇ ἐστίᾳ πυρᾶς, ὁ δὲ λόγος περιεγρέφετο ἐπὶ τῶν παραδοξολογιῶν τοῦ Ὀρφμαν, ὅτε αἴφνης ἀνήγγειλαν τὸν ἱατρὸν Μίλλερ.

Ἄμα τῇ ἐμφανίσει αὐτοῦ οἱ παρεστῶτες ἐθεώρησαν ἀλλήλους πρὸς στιγμὴν, καὶ ἐπέστησαν ὅτι ὑπὸ τῆς αὐτῆς κατελήφθησαν ἐντυπώσεως. Τοῖς ἐφάνη ὅτι εἶχον ἐνώπιόν των ὀπτασίαν τινὰ φαντασιώδη, αὐτὸν τοῦτον τὸν γηραιὸν Ὀρφμαν. Τῷ ὄντι, τὸ ὑψηλὸν καὶ φαλακρὸν αὐτοῦ μέτωπον, ἡ ἰδιότροπος φυσιογνωμία του, τὸ βαρὺ καὶ ἀπαστράπτον βλέμμα του, τὸ σκαπτικὸν καὶ δηκτικὸν μευιδίαμά του, τὸ λίαν ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀνάστημα καὶ ἡ ὑπερβολικὴ τέλος ἰσχύότης του, πάντα ταῦτα περιέβαλλον παράδοξον ἀληθῶς ἦθος τὸν ἱατρὸν Μίλλερ. Πάντες προσεπάθουν ν' ἀνακαλύψωσι γαμφύς ὀνυχας εἰς τὰ ἄκρα τῶν μακρῶν καὶ καταλεύκων αὐτοῦ χειρῶν, ὑπέθετον δὲ ὅτι πολὺ πιθανὸν νὰ ἔκρυπτεν ὑπὸ τὰ πλατέα αὐτοῦ πέδιλα ἓνα τοῦλάχιστον γαμφώνυχα πόδα. Κατὰ τ' ἄλλα ὁ ἱατρὸς Μίλλερ εἶχε λίαν εὐγενεῖς τοὺς τρόπους καὶ ἐφαίνετο ἀνήκων εἰς τὴν καλλίστην τῆς κοινωνίας τάξιν. Ἡ ἐνδυμασία του δὲν ἦτο μὲν τοῦ συρμοῦ, εἶχεν ὅμως κομψότητά τινα ἐν τῷ ἀναχρονισμῷ της. Ἀξιοθαύμαστος δὲ πρὸ πάντων ἦτον ἡ λευκότης τῶν περιχειρίδων καὶ τοῦ ἐπιστηθίου του, ἐφ' οὗ ἔστιλβε πολὺτιμος μέλας ἀδάμας.

Ἐν τούτοις ἡ μακρησία ἔσπευσεν εἰς προὔπαντησιν του.

— Ἄ! ἱατρεῖ, θὰ μὲ σώσετε!

— Πιστεύω, ἀπεκρίθη οὗτος, κάμων ἐνταῦτ' ὑπάρδοξον μορφασμὸν, τὸν ὁποῖον ἠδύνατό τις νὰ ἐξηγήσῃ ὅπως ἤθελε.

— Θέλετε ν' ἀποσυρθῶμεν πάραυτα εἰς τὸ δωμάτιόν μου;

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη, μακρησία, τίποτε δὲν μᾶς βιάζει. Εὐρισκόμεθα πολὺ καλὰ καὶ ἐδῶ. Ἄς ἐξακολουθήσῃ ἡ συνομιλία ὡς νὰ μὴν ἤμην ἐγὼ παρών.

— Ἄλλ' ἱατρεῖ, ἡ ἀσθένειά μου... ἡ ἐπίσκεψίς σας...

— Μείνατε ἡσυχος, μακρησία, δὲν σᾶς λησμονῶ, παρατηρῶ τὸν σφυγμὸν σας.

Καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά της, ἐκάθησε παρ' αὐτῇ. Ἡ συνομιλία ἐπανελήφθη, μετὰ τινα δὲ λεπτὰ τῆς ὥρας ἤρχισαν ὅλοι ν' ἀμιλλῶνται τίς περισσότερον νὰ σκώπητ' ὁ παράδοξον γέροντα, ὅστις ἀπεδέχετο τοῦτο μετὰ πολλῆς εὐπροσηγορίας. Τὸν ἀπεκάλεσαν ἀλληλοδιαδόχως Νοστράδάμον, Καλιόστρον, Μέζμερ, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐμειδία οὗτος, ὡς ἂν τῷ ἀνεμύνησκον ἀρχαίους φίλους. Τοσοῦτον δὲ προέ-

1. Ἐστ. ἐκ τῆς ἐν τῷ Ἄθηναιῶν δημ. περὶ Χρυσοστόμου μελέτης τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθήγητοῦ τῆς Θεολογίας κ. Α. Διομήδους Κυριακοῦ.

βησαν, ὥστε τοῦ ἐξήτησαν τελείαν ἐξομολόγησιν, εἰς ἣν οὗτος ἀπήντησε διὰ μακρᾶς καὶ ἀληθῶς πνευματωδестаῆτος, καίτοι ἱκανῶς σκοτεινῆς ὁμιλίας, ἥτις ἔπεισεν ἐπὶ τέλους τὴν ὁμήγουριν, ὅτι καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἀπλοῦς ἱατρὸς, ὡς πάντες οἱ ἄλλοι ἱατροὶ, καὶ τίποτε περισσότερον.

Ἡ μαρκησία ἤρχισε βαθυμῆδὸν ἀποβάλλουσα τὸ θάρρος καὶ τὴν πεποιθήσιν της.

— Λοιπὸν ἱατρὲ, τῷ εἶπε μετὰ παιδικῆς ἀπλότητος, λοιπὸν δὲν εἰσθε μάγοι;

— Ἐγώ;

— Ναί. Εἰσθε ὀλίγον· ἐλάτε, ὁμολογήσατέ το, πολλὰ ὀλίγον.

— Παντάπασιν.

— Ἐν τούτοις διηγούνται περὶ ὑμῶν ὅτι ἐκάματε θαύματα ἱατρικῆς θεραπείας.

— Ὁ ἱατρὸς Μίλλερ; ὑπέλαθεν εἰς τῶν παρρωστών, ὁ ὑποκόμης μᾶς ἐξήγησε πρὸ ὀλίγου ὅλον τὸ μυστήριον, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον· ὁ ἱατρὸς Μίλλερ ἀφίνει κατὰ μέρος τὰ καθαρῶς ὕλικὰ φάρμακα τῶν συναδέλφων του τῆς παλαιᾶς σχολῆς, ἀναζητεῖ δὲ καὶ προσβάλλει τὴν νόσον ἐν τῷ πνεύματι, ὅπου ἔχει πάντοτε τὴν ἐστίαν της. Φλεβοτομεῖ λόγου χάριν μίαν ἔμφυτον κακίαν, δίδει καθαρτικὰ πρὸς καταπολέμησιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἐμφύτου ἐλαττώματος, ἀκρωτηριάζει ἐν πάθος, καὶ ἀποκόπτει μίαν θλίψιν. Ἀφ' ἑτέρου πάλιν παρέχει εἰς ἰσχυρὰς δόσεις γενναίαν μετάνοιαν, καὶ ἐμπνεύσεις ἀγάπης καὶ ἀγαθῶν αἰσθημάτων. Ἰδοὺ τὸ σύστημά του, οὗτινος τὴν ἔννοιαν συνοψίζει παροιμία τις λατινικὴ ἄλλοτε ἐν χρῆσει: *Mens sana, in corpore sano*.

— Ἐξαίρετα, κύριε, ἀπεκρίθη μετὰ σκωπτικοῦ μειδιάματος ὁ ἱατρὸς, ὡραία· ἐξαίρεσις μόνον τῆς λέξεως *Mens*, ἥτις σημαίνει πνεῦμα, λογικόν, καὶ ἥτις κατὰ τὴν γνώμην μου ἀφίνει πολὺν ἀκόμη ὕλισμὸν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύστημα· ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης θέσατε *anima*, διότι ἐκεῖνο, ὑπερ ἐγὼ προσπαθῶ κατὰ πρῶτον νὰ θεραπεύσω, εἶναι ἡ ψυχὴ.

— Λοιπὸν, ἱατρὲ, ἀνεφώνησεν ἡ μαρκησία, ὅτι ἀσκεῖται καθημερινῶς, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἀπλῶς ἱατρικὴ χριστιανικὴ;

— Ἀκριβῶς, μαρκησία. Ἀνεκίνησα τὴν κόνιν ἀπείρων βιβλιοθηκῶν, ἔρριψα εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν χωνευτήριον μυριάδας τόμων, καὶ ἐκ τοῦ ὅλου σωροῦ τῆς ποικίλης αὐτῆς ὕλης ἀπέμεινε μόνον ἐν μικρὸν τεμάχιον χρυσοῦ! ἐκ τῆς τέφρας ὅλων αὐτῶν τῶν ἐντύπων ἢ χειρογράφων φύλλων, εἰς μόνος ὑπελείφθη τόμος, τὸ Εὐαγγέλιον! μία μόνη φράσις... Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Μάλιστα, Κύριοι καὶ Κυρίαι μου, ἐνταῦθα κεῖται τὸ πᾶν· ὅπως θεραπευθῆτε ὑμεῖς αὐτοί, ἐπιχειρήσατε πρῶτον τὴν θεραπείαν τῶν ἄλλων. Ἐὰν ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀθλιότης καὶ ὁ φθόνος ἦναι τὰ

μεγάλαι ἐλαττώματα τῆς κατωτέρας τάξεως, πολὺ συχνὰ ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τὴν ὑπεροφίαν, τὴν ἀργίαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Ἰδοὺ αἱ κυριώτεραι τοῦ ἀνθρώπου ἀσθένειαι. «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», εἶναι ἡ παγκόσμιος πανάκεια.

— Τοῦτο πλέον, ἱατρὲ, δὲν εἶναι θεωρία ἱατρικὴ, ἀπήντησαν ὅλοι ὁμοφώνως, εἶναι διδαχὴ.

— Καί, προσέθηκάν τινες αὐτῶν, μολονότι ὑπερπεινούμεν τὰς ἀληθῶς χριστιανικὰς ταύτας ἀρχάς, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι εἶναι καὶ τόσον παντοδύναμοι, διδόμεναι... εἰς καταπότια.

— Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθέστατον, ἐπέμεινεν ὁ γέρον, πρὸς ἀλλὰ μετὰ σπουδαιότητος, ἐν ἀνάγκῃ μάλιστα ἡδυνάμην καὶ νὰ τὸ ἀποδείξω διὰ πλείεστων παραδειγμάτων.

— Σιωπῇ, ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ οἰκοδέσποινα, ὁ ἱατρὸς θὰ μᾶς διηγηθῇ θεβαίως καμμίαν ἱστορίαν.

— Καὶ διατὶ ὅχι... μαρκησία;

— Διηγηθῆτέ μας τὴν ἱστορίαν τῆς Κυρίας Σ**, ἥτις σήμερον εἶναι ὑγιής, εὐθυμὸς καὶ εὐτυχὴς ὑπὲρ πᾶσάν ἄλλην γυναῖκα, καὶ ἥτις πανταχοῦ ἐπαναλαμβάνει ὅτι πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν εὗρίσκετο εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, σῆς δὲ τὴν ἀνεστήσατε οὕτως εἰπεῖν ὡς ἄλλον Λάζαρον.

— Ἀληθῶς δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐκλέξω ἀπόδειξιν πειστικωτέραν αὐτῆς, καὶ μὰ τὴν ζωὴν μου, ... ἀφοῦ τὸ ἐπιτρέπετε.

— Ὅχι μόνον τὸ ἐπιτρέπω, ἀλλὰ μάλιστα σὰς παρακαλῶ.

Πάραυτα ὅλα τὰ θρονία ἐτοποθετήσαν κύκλῳ τοῦ ἱατροῦ, σιγὴ ἄκρα ἐπεκράτησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ πάντες ἔτειναν τὸ οὖς εἰς τὴν διήγησιν του.

— Ἡ νεκρά γυνή, περὶ ἧς ὁμίλησεν ἡ μαρκησία, ἤρχισε διηγούμενος ὁ ἱατρὸς Μίλλερ, ἡ Κυρία Σ**, ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δεκαεξάετις, ὠνομάζετο Ἐδιθ Βὰν Ὅθεν καὶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ διασέμου Ὀλλανδοῦ τραπεζίτου Βὰν Ὅθεν, τοῦ πανταχοῦ φημιζομένου διὰ τὴν κολοσιαίαν αὐτοῦ περιουσίαν καὶ τὴν πατριαρχικὴν του ἀπλότητα. Συνάψας γάμον ἐκ συμφερόντων καθαρῶς ἐμπορικῶν καὶ χηρεύσας μικρὸν μετὰ τούτου, ὁ Βὰν Ὅθεν μίαν μόνην χαρὰν ἔσχε κατὰ τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον, μίαν μόνηνποίησιν, ἓνα μόνον ἔρωτα... τὴν θυγατέρα του. Φρονῶν ὅτι τὴν ἐντελῆ εὐτυχίαν ἀποτελεῖ μόνον ὁ πολὺς πλοῦτος, κατέφθειρεν ὁ ἀπλοῦς αὐτὸς ἄνθρωπος τὸ τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὅπως καταστήσῃ τὴν Ἐδιθ τὴν πλουσιωτέραν κληρονόμον τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅτε τῷ ὄντι ἐπραγματοποιήθη τὸ ὄνειρον αὐτοῦ τοῦτο, ἐνόμισεν ὁ Βὰν Ὅθεν ἐν τῇ ἀπλότητί του, ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἦτο πλέον ἢ εὐτυχιστέρα τῶν νεανίδων, ... ἀφοῦ εἶχεν ἐκατομύρια. Φαντάσθητε λοιπὸν τὴν ἐκκληζίν του ἀτυχοῦς πατρὸς τοῦ τόσον πλουσίου, ὅταν, τὴν

ἐπαύριον μάλιστα δὲν ἤξεύρω τίνος λαμπρὰς ἐπιχειρήσεώς του, ἥτις ἐτριπλασίαζε τὰ κεφάλαιά του, ἡ Ἐδιθ φαίνεται αἰφνης μεταγχολική, μεταβαίνει... ἀσθενεῖ. Συγκαλοῦσιν ὀλοκληρον τὴν ἱατρικὴν σχολὴν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀλλανδοῦ Κροίσου· γίνονται συμβουλία ἐπὶ συμβουλίῳ καὶ διὰ μυρίων δυσχερῶν ἐρωτήσεων καταθασανίζουσιν εἰς μάτην τὴν νεκρὰν ἀσθενή· τέλος ἀποφαινόνται ὁμοφώνως, ὅτι τὸ κακὸν εἶναι ἀκατάληπτον, ἱερογλυφικόν, ἀνίατον.

Τότε προσέτρεξαν εἰς ἐμέ.

Ἄν καὶ ἀπῆλθον ἤδη καὶ τότε μικρὰς τινος φήμης, κυρίως ὅμως ἐθεωρούμην ἀκόμη ὡς ἱατρὸς ἴδιον ἔχον σύστημα, πρὸς τὸν ὅποιον κατέφευγον μόνοι οἱ ἐν ἀπελπισίᾳ εὐρισκόμενοι. Πλὴν τοῦτο δὲν ἡλάττωνε τὴν προθυμίαν μου, διὸ καὶ ἔτρεξα ἀμέσως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Κυρίου Βάν Ὅθεν, ὅπου μὲ ἐκάλουν.

Κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν πύλην μὲ ὑπεδέχθη ὁ θυρωρὸς, δεῦτερος θεράπων ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς, τρίτος πρὸ τῆς εἰσόδου, τέταρτος εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς κλίμακας καὶ οὕτω καθεξῆς, μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς πρὸ τοῦ θαλάμου τῆς ἀσθενοῦς, ἐν ἣ εὐρίσκετο ὁ Βάν Ὅθεν περιπατῶν μεγάλῳ βήμασιν.

Ὅτε ἐνεφανίσθη, ὁ πρῶτος θαλαμηπόλος ἀνέκραξε μεγαλοφώνως πρὸς τὸν δεῦτερον, ἰδοὺ αὐτὸς, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐπνέλαβον ἀλληλοδιαδόχως ὁ δεῦτερος πρὸς τὸν τρίτον, ὁ τρίτος πρὸς τὸν τέταρτον καὶ οὕτω καθεξῆς, ὡς ἀληθὴς ῥωστικός τηλεγράφος. Ὅλα δὲ ταῦτα ἐγίνοντο μετὰ μεγάλου θορύβου ἀνοικοκλειομένων θυρῶν, ποδοκυπημάτων κ.λ.π. Τέλος ἔφθασα πρὸ τοῦ τραπεζίτου, ὅν εὑρον κατακόκκινον, τετραραγμένον, ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

— Ἰατρὲ, ἀνέκραξε ῥιφθεὶς μετὰ δακρύων εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἱατρὲ, ἡ θυγάτηρ μου ἀποθνήσκει... ἱατρὲ, σῶσε τὴν θυγατέρα μου.

Τῷ ἔνευσα νὰ σιωπήσῃ, λέγων: «ἂν σὰς ἤκουεν ἡ ἀσθενής;»

— Ναί... ναί... ἔχετε δίκαιον, ἐπιθύρῃσεν ὁ ἀτυχὴς πατὴρ κατατεθορυβημένος καὶ ἀπομάρσων μετὰ σπουδῆς τὰ δάκρυά του. Ἐχετε δίκαιον, ἀλλ' εἶμαι ἐκτὸς ἑαυτοῦ· δὲν θὰ μοὶ ᾔτο δύνατον οὔτε μίαν ἀπλὴν πρόσθεσιν νὰ κάμω... ἐγὼ, τραπεζίτης!... ἀλλὰ μέναιτε ἡσυχος, θὰ δείξω φρόνησιν... ναί, σὰς ἐννοῶ. Εἶναι ἐκεῖ... ἄς ὀμιλῶμεν σιγαλά. Ἄς εἰσέλθωμεν.

Ἐνταῦτ' ὁ δὲ ἠνέφωξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς κομψοτάτου δωματίου, οὗ τινος οἱ μὲν τοῖχοι καὶ τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων ὡς καὶ τῆς μικρᾶς κλίνης ἦσαν μετὰ πολλῆς τέχνης κεκαλυμμένα ὑπὸ μεταξωτοῦ λευκοῦ καὶ κυανοῦ ὑφάσματος, τὰ δὲ ἐπιπλα ἦσαν λεπτὰ καὶ κομψότατα, καὶ ὅπου τέλος ἐβλεπέ τις πανταχοῦ τοσαύτην χάριν, πλοῦτον καὶ φιλοκαλίαν, ὥστε θὰ ἐξελάμβανε τὸ δωμάτιον ἐκείνο ὡς κα-

τοικίαν τυφίδος τινός, ἢ ἀγγέλου ἐν τῷ μέσῳ κυανολευκῶν νέφους. Καὶ ὅμως τὸ πολυτελὲς κλειδοκύμβαλον ἐφαίνετο ὅτι ἔμενε πρὸ πολλοῦ κλεισμένον... ἐπὶ τοῦ κομψοτάτου δαριβαντος ἐν μόνον μικρὸν σκιαγράφημα ἔκειτο πρὸ πολλοῦ ἐπίσης ἐγκατακλεισμένον... τὰ ἐκ τῆς γοθθικῆς ἀνθοδόκης προσέεχοντα ἄνθη ἔκλινον χαμαὶ τοὺς μεμαρκμένους κάλυκας τῶν... αἱ θύραι τοῦ Κινεζικοῦ κλωβίου ἠνοικοκλείοντο ὑπὸ τῆς πρωτῆς αἵρας μὴ περικλείουσαι πλέον τοὺς περὶ τοὺς αὐτοῦ κατοίκους, οἵτινες ἀφέθησαν ἐλευθεροὶ καὶ ἐπέταξαν εἰς τοὺς αἰθέρας.

Παρὰ τὸ ἡμίλειστον παράθυρον, ἡ νεκρὰ ἀσθενὴς ἔκειτο ἐπὶ κομψοῦ ἀνακλίντρου, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους καὶ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην· ἦτο δὲ τόσον ὠχρὰ, ὥστε ἐνόμιζε τις ὅτι ἐβλεπεν ἄγαλμα ἡ νεκράν.

Πρὸς τὸν κρότον τῆς ἀνοικοκλείσεως θύρας οὐδόλως ἐταράχθη οὐδ' ἐφάνη καὶ ἀφυπνισθεῖσα· ἔμεινε δὲ ἀκίνητος καὶ ὅτε ἐπλησιάζαμεν.

Ὁ Βάν Ὅθεν μοὶ ἔρριψε βλέμμα σημαῖνον: Βλέπετε εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται;

Εἶτα βιάζων ἑαυτὸν ὅπως μειδιάσῃ, ὁ τεθλιμμένος γέρον ἐγονυπέτησε παρὰ τὸ ἀνάκλιντρον καὶ τῇ ἐκτύπησε θωπευτικῶς διὰ τῆς χειρὸς τὰ γόνατα, ψιθυρίζων μετὰ προσπεποιημένης εὐθυμίας, ἥτις ἐπροξένει ἀληθῶς λύπην: Ἐδιθ, Ἐδιθ, Ἐδιθ.

Μόνον εἰς τὴν πατρικὴν ταύτην φωνὴν ἡ Ἐδιθ ἠνέφωξε τοὺς μεγάλους αὐτῆς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ δάκρυ ἔρρευσεν ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῶν κατίσχωνν παρειῶν τῆς.

Τοῦτο ὡς εἶδεν ὁ Βάν Ὅθεν, ἀπέστρεψε διὰ μιᾶς τὸ πρόσωπον ἵνα ἀποκρύψῃ τοὺς λυγμοὺς του, πλὴν καὶ μεθ' ὅλην τὴν προφύλαξιν ταύτην ἡ θυγάτηρ του τοὺς ἤκουσεν ἢ μάλλον τοὺς ἐμάντευσε, διότι ἀνεγερθεῖσα μετὰ ζωηρότητος, ἣν οὐδέποτε ἠδύνατο τις νὰ τῇ ὑποθέσῃ, ἀφοῦ κατεῖχετο ὑπὸ τοιαύτης ἀδυναμίας, ἔρριφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος ἑκατομμυριούχου.

— Εὖγε! ἀνέκραξα τότε ἐγὼ, παρουσιαζόμενος αἰφνης πρὸ αὐτῆς, ὑπέρευγε... καὶ καλημέρα...

Ἡ Ἐδιθ ἐστράφη πρὸς με ἐκπεπληγμένη καὶ ἐρυθριῶσα.

— Ὁ κύριος εἶναι ἱατρὸς, τῇ εἶπεν ὁ τραπεζίτης, καὶ διάσημος μάλιστα ἱατρός.

— Ἄ! ἐπεφώνησεν ἡ νεανίς μετὰ χαρίεντος μορφασμοῦ, ὅστις ὅμως προφανῶς ἐσήμαινε: Καὶ ἄλλος ἀκόμη;

Καὶ καθήσασα ἢ μάλλον κλίνας ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου μοὶ ἀφῆκε τὴν μίαν τῶν χειρῶν, αἵτινες εἶχον καταστῆ διαφανεῖς ἐκ τῆς ἀδυναμίας, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἐτέρας ἤρχισε νὰ παίζει μεταγχολικῶς με τοὺς βοστρύχους τῆς θαυμασίας χρυσῆς κόμης τῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Βάν Ὅθεν ἤρχισε νὰ μοὶ διη-

γῆται πῶς ἡ θυγάτηρ του ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἔπα-
σχε καὶ ἐξησθένει ὁσημέραι καὶ πῶς ἀπὸ ἐξ ἡ-
δὴ ἐβδομάδων δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα λόγον
οὐδὲ κἄν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου τῆς αὐτοῦ, ὅ-
που ἐν τούτοις οὐδὲν πλέον θέλητρον εὗρισκεν,
ἀλλ' ἐτήκετο καὶ ἔβαινε βραδέως πρὸς τὸν τάφον
ἄνευ γογγυσμοῦ τινος, ἄνευ πόθου, ἄνευ ὀδύνης,
καὶ οὕτως εἰπεῖν ὥς ν' ἀπεσπάτο τῆς ζωῆς ὑπὸ
ἀγνώστου καὶ ἀοράτου τινὸς ἑλξεως, ὥς νὰ ὑ-
πέκυπτεν εἰς ἐξάντλησιν ἀκατανόητον τῶν δυ-
νάμεών της, καὶ οἶονεὶ βαρυνθεῖσα τὴν ζωὴν.
ὅλα δὲ ταῦτα ἐν ἡλικίᾳ δεκαεξὶ μόλις ἐτῶν! Καὶ
ὅμως, προσέθηκεν ὁ τραπεζίτης, οὐδενὸς στερεῖ-
ται ἐξ ὧσων θέλγουσι τὴν νεότητα, οὐδενὸς ἐξ
ὧσων παρέχει ὁ πλοῦτος. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ θυγάτηρ
μου εἶναι μικρὰ βαπίλισσα· θωπεύω μέχρις ὑπερ-
βολῆς ὅλας αὐτῆς τὰς ὀρέξεις. Ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ
ἐκφράσῃ ἐπιθυμίαν τινὰ καὶ πάραυτα ἐκπληροῦται
αὕτη. Καὶ μολοντοῦτο ἰδοὺ, δὲν ἐπιθυμεῖ τίπο-
τε· εἶναι ἀληθὲς ὅτι πάντοτε τὴν προλαμβάνω
... σήμερον τῇ προσφέρω τοῦτο, αὔριον τῇ φέρω
ἐκεῖνο... καὶ οὕτω καθεξῆς...

Ὁ ἀγαθὸς Βᾶν Ὅθεν εἶχε διάθεσιν νὰ ἐξχο-
λουθήσῃ ὁμιλῶν οὕτω μέχρι τῆς ὥρας τοῦ Χρη-
ματιστηρίου, ἀλλ' ἐγὼ ἀπὸ τινων στιγμῶν προ-
σεῖχον μόνον εἰς τὸν σφυγμὸν τῆς νεάνιδος, οὗ τι-
νος ἡ ἀτονία μοὶ ἀπεκάλυψε τὰ πάντα. Μάλιστα,
μαρκησία, ἀληθῶς ἐμάντευσα διατὶ τὸ χάρειν
καὶ θαυμασίως πεποικισμένον ἐκεῖνο πλάσμα δὲν
ἠρέσκετο πλέον οὔτε ἐν τῇ πόλει, οὔτε ἐν τῇ ἐξο-
χῇ, οὔτε ἐν τῷ μεγάρῳ της, οὔτε εἰς τοὺς ἐξοχι-
κοὺς πύργους της, οὔτε εἰς τὰς ἐορτάς, εἰς τοὺς
στολισμοὺς, εἰς τὴν μουσικὴν, τὴν ζωγραφικὴν,
τὰ βιβλία της, τὰ ἄνθη της, οὔτε κἄν εἰς τὰ πτω-
χὰ πτηνὰ της τὰ ὅποια εἶχεν ἀφήσει νὰ πετάζω-
σιν. Ἐπασχε διότι ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἐπίσης κε-
κλεισμένην ὥς τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐντὸς ὀλοχρύσου
ἀλλὰ μονοτόνου κλωβίου, ἔπασχε διότι οὐδένα
παλμὸν ἡσθάνετο ἡ δεκαεξαέτις καρδίᾳ της, διότι
ἐν τῷ μέσῳ ὅλης αὐτῆς τῆς ὑλικῆς πολυτελείας
ἡ ψυχὴ της ἐστερεῖτο τροφῆς, τὸ πνευμά της ἐ-
στερεῖτο ἀσχολήσεως, διότι οὐδέποτε τῇ ἐδί-
δετο ἀφορμὴ ὅπως χύσῃ ἐν δάκρυ, διότι δὲν
εἶχεν ἀφορμὴν νὰ αἰσθανθῇ οὔτε τὴν φιλελεημο-
σύνην, οὔτε τὰ πρὸς τοὺς δυστυχεῖς καθήκοντα,
καὶ διότι τέλος ἡ καρδίᾳ της ἡσθάνετο τὴν στέρη-
σιν τρυφερωτέρως στοργῆς. Μάλιστα· καὶ τοῦτο
ἀκόμη τὸ παρετήρησα καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Βᾶν
Ὅθεν, φέρων τὴν ἰσχυροτάτην δῆθεν τῶν ἀποδεί-
ξεων τῆς ἀσθενείας τῆς θυγατρὸς του, μοὶ εἶπε·

— Δὲν θὰ μὲ πιστεῦσητε, Κύριε, ἐὰν σὰς εἴ-
πῳ, ὅτι θελήσας νὰ τὴν ὑπανδρεύσω μετὰ νέου
καὶ ὥραίου τραπεζίτου τῆς Φραγκόφωρτης ἐκ
τοῦ οἴκου Στόρφοιους καὶ Σ'...

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο, οἱ σφυγμοὶ τῆς νεάνιδος
ἤρχισαν νὰ κτυπῶσιν ἰσχυρῶς ὥς ἐξ ἀγανακτῆ-
σεως· φανερὸν ἦτο ὅτι ἡ κόρη διεμαρτύρετο.

— Πολὺ καλὰ, εἶπον τότε ἐγείρομενος, ἡ διά-
γνωσις τῆς ἀσθενείας ἐγένετο.

Ὁ Βᾶν Ὅθεν ἔτρεξε παρευθὺς, ὅπως μοὶ φέ-
ρῃ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς γραφὴν συνταγῆς.

— Εἶναι περιττὸν, τῷ εἶπον, ἀπωθῶν τὸν
κάλαμον ὃν μοὶ ἔτεινε· καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν
Ἐδίθ·

— Δεσποινίς, τῇ λέγω, ἔχετε τυχὸν κανὲν
καπέλον πρόστυχον; κανὲν ἐπανωφόριον ὅσον
δίδεται ἀπλοῦν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐνδυμασίαν τινὰ
ταπεινὴν, ἥτις νὰ σὰς ἐπιτρέπῃ νὰ ὑπάγητε ὁ-
πουδῆποτε καὶ τὴν ὁποίαν νὰ ἐνδυθῆτε ἐντὸς
πέντε λεπτῶν;

— Μὰ διατὶ;... εἰπάτε μοι λοιπὸν διατὶ;

— Αἱ! Θεέ μου! διὰ νὰ ἐξέλθῃτε μαζὺ μου.

— Μαζὺ σας; ἐψιθύρισεν ἀνεγερθεῖσα καὶ
προσβλέπουσά με μετὰ περιεργείας.

— Καὶ ποῦ θὰ ὑπάγητε; ἠρώτησεν ἐκπληκτός
ὁ πατήρ.

— Τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου μυστικόν.

— Ἀ!

— Δεσποινίς, σὰς προσμένω... καὶ σὰς δίδω
πέντε μόνον λεπτά τῆς ὥρας διὰ νὰ ἐτοιμασθῇτε.

Καὶ διὰ νὰ τὴν πείσω, τῇ εἶπον σιγαλὰ εἰς
τὸ οὐς χονδροειδὲς τι ψεῦδος:

— Πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς τοῦ πατρός σας.

Εἶτα δὲ, στρεφόμενος πρὸς τὸν Βᾶν Ὅθεν,
προσέειπα·

— Ἐλθετε, καὶ ἂς ἀφήσωμεν τὴν δεσποινίδα
νὰ ἐτοιμασθῇ. Συγχρόνως δὲ ἔσुरα αὐτὸν, ἄφω-
νον ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, πρὸς τὸ παρακείμενον
δωμάτιον.

— Ἀλλ' ἐντοσούτῳ, ὑπέλαθεν ἐκεῖνος ἅμα
ὥς ἐκλείσθη ἡ θύρα, ἐλπίζω ὅτι θὰ μοὶ ἐξηγή-
σητε τέλος πάντων...

— Τίποτε δὲν θὰ σὰς ἐξηγήσω.

— Μὰ πῶς...

— Βᾶν Ὅθεν... ἡ θυγάτηρ σας πάσχει...
πάσχει σπουδαίως... εἶναι βαρέως ἀσθενής...

— Δυστυχῶς δὲν ἔχω περὶ τούτου οὐδεμίαν
ἀμφιβολίαν.

— Τότε λοιπὸν μὴ μὲ ἐρωτᾶτε, καὶ ἀφῆσα-
τέ με νὰ τὴν θεραπεύσω.

— Ἀλλὰ μοὶ ἐγγυᾶσθε περὶ τῆς θεραπείας της;

— Μάλιστα, ἐὰν ἀφεθῇτε τυφλῶς εἰς ἐμὲ, καὶ
μοὶ δώσητε πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

— Ἀς ἴδωμεν λοιπὸν τί ἀπαιτεῖτε.

— Ἀπαιτῶ νὰ ἐξέρχεται μετ' ἐμοῦ ἡ Ἐδίθ
ἡμέραν παρ' ἡμέραν.

— Μόνη;

— Μόνη τὸ πρῶτ', ἐπὶ τρεῖς ὥρας.

— Ἀλλ' εἴπατέ μοι τοῦλάχιστον...

— Δὲν σὰς λέγω τίποτε ἀπολύτως... ἡ
σωτηρία αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ὅρον.
.. θέλετε νὰ τὴν σώσω, ναι ἢ ὄχι;

— Ἀλλ' ἐκεῖνη... ἐκεῖνη... θὰ συγκρατα-
νεύσῃ εἰς τοῦτο;

—Θά ἰδῇτε!

Τῷ ὄντι εἶχεν ἀνοίξει ἡ θύρα καὶ ἐφάνη ἡ Ἐ-
δίθ. Εἶχε βίψει ἐπὶ τῆς λευκῆς αὐτῆς ἐσθῆτος ἐ-
πανωφόριόν τι ἀπλούςτατον, σκοτεινοῦ χρώματος,
καὶ ὥρατος μικρὸς πῖλος ἄνευ κοσμημάτων πε-
ριέβαλε τὴν ἀγγελικὴν αὐτῆς μορφήν. Μοὶ φαί-
νεται ὅτι τὴν βλέπω ἀκόμη. . . Φιλτάτῃ Ἐ-
δίθ! ἥτο τόσον ὥραία ἐν τῇ πενιχρᾷ αὐτῆς ἐν-
δυμασίᾳ.

—Ναὶ ἡ ὄχι; ἐπανελάβον ἀνηλεῶς πρὸς τὸν
Βᾶν Ὅθεν.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ὁ ἀγαθὸς γέρονς πε-
ριεπτύξατο σπασμωδικῶς τὴν θυγατέρα του, τὴν
ἔρριψεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, σχεδὸν βέβαιος ἤδη
ὅτι θά θεραπευθῇ, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ Χρηματι-
στήριον ὅπως κερδίσῃ δι' αὐτὴν ἐν ἑπὶ ἑκατομ-
μύριον. Τότε ἐγὼ λαβὼν τὸν βραχιόνα τῆς Ἐδίθ,
ἐδοῦθητα αὐτὴν νὰ καταβῇ μίαν πρὸς μίαν τὰς
βαθμίδας τῆς κλίμακος, τὴν ἐτοποθέτησα μετὰ
πολλῆς φροντίδος ἐντὸς τῆς ἀμάξης μου. . . καὶ
«ἐμπρός», ἀνεφώνησα πρὸς τὴν ἀμαξήλατῃν.

Μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς οἱ ἀκροαταὶ ἤ-
κουον τὸν ἱατρὸν Μίλλερ χωρεῖς οὐδεὶς νὰ τὸν
διακόψῃ, ἀλλ' ὅτε φθὰς εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς
διηγέσεώς του, διέκοψε τὸν λόγον, ὅλα τὰ θρο-
νία συνεσωρεύθησαν περὶ αὐτὸν, ἡ δὲ μαρκησία,
ἀνυπόμονος νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν της,

—Λοιπὸν, ἱατρὲ, ὑπέλαβεν, εἶπατέ μας γρή-
γορα, σὰς παρακαλῶ, ποῦ ὠδηγήσατε οὕτω τὴν
δεσποινίδα Ἐδίθ ἐκείνην τὴν πρωΐαν;

—Ἀπλούςτατον, ἀπεκρίθη οὗτος, βραδύνουν
ἐπίτηδες μετὰ πονηρίας νὰ ἀπαντήσῃ. . . ἀ-
πλούςτατα. . . εἰς τὴν καθημερινὴν ἐπίσκεψιν
τῶν πτωχῶν μου. Σὰς διαβεβαίω δὲ, ὅτι ἐκεῖ
εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὔρῃ τι ἐλκύνον τὴν προ-
σοχήν της, ὅπερ ἠδύνατο νὰ τὴν συγκινήσῃ, νὰ
τὴν κάμῃ νὰ κλαύσῃ. . . νὰ διαλύσῃ τὴν ἀδρά-
νειαν τῆς ψυχῆς της, καὶ νὰ τῆς ἐμπνεύσῃ ζωὴν.
ὦ! δὲν ἠθέλησα νὰ τῇ ἀποκρύψω οὐδεμίαν δυ-
στυχίαν, οὐδεμίαν θλίψιν, οὐδὲν ἐκ τῶν ἀληθι-
νῶν αὐτῶν δραμάτων. Εὐγενῆς καὶ γενναία κό-
ρη! καλῶς ἐμάντευσα τὴν καρδίαν της. Ἐν τῇ
πρῶτῃ οἰκίᾳ ὅπου ἐσταματήσαμεν, σχεδὸν ἡ-
ναγκάσθην νὰ τὴν φέρω ἐπὶ τῶν βραχιόνων μου
μέχρι τοῦ πέμπτου πατώματος. Ἐν τῇ δευτέρᾳ
οἰκίᾳ ἀνέβη μόνῃ μέχρι τοῦ ὑπερέφου, ἐν τῇ τρί-
τῃ ἐφθασε πολὺ πρὸ ἐμοῦ.

Ἐν τούτοις τὰ χρήματα τοῦ μικροῦ βαλαν-
τίου της εἶχον ἤδη ἐξαντληθῇ.

—Σὰς δανεῖζω ἐγὼ, τῇ εἶπον, μὴ φοβεῖσθε
. . . δὲν θά χρεωκοπήσωμεν τὸν Βᾶν Ὅθεν' ἐ-
πειτα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μέσα ὅπως παρηγο-
ρήσωμεν καὶ βοηθήσωμεν τοὺς δυστυχεῖς.

—Ὅποι;

—Ἄς προχωρήσωμεν καὶ θά ἰδῇτε.

Ἀληθὲς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης πρωϊνῆς ἐκ-
δρομῆς ἐστάθηνεν τυχεροί. Πτωχοὶ τις ὑπερε-

βδομηκοντούτης γέρον, μάτην ἐζήτει πρὸ πολ-
λοῦ, καίτοι βαίνων ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸν τά-
φον, νὰ γείνῃ δεκτὸς εἰς τι γηροκομεῖον.

—Χθὲς ἀκόμη, μὰς εἶπεν, ἔγραψα δι' εἰκο-
στὴν φορὰν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν.

—Ὁ Ὑπουργὸς εἶναι συγγενὴς μας, ἐπιθύρι-
σεν ἡ νεαρά μου σύντροφος μετὰ συστολῆς.

Ἀπωτέρω εὗρομεν γυναῖκα ἀσθενῇ καὶ παρὰ
τὴν κλίνην τὸν σύζυγον αὐτῆς ἄνευ θέσεως, ἐ-
νεκα τῆς χρεωκοπίας τοῦ καταστήματος παρ' ᾧ
εἰργάζετο ἀπὸ δέκα ἐτῶν.

—Τοῦτο ἀφορᾷ τὸν Κύριον Βᾶν Ὅθεν, εἶπε
μεγαλοφώνως ἡ Ἐδίθ, ἥτις ἤρχισεν ἤδη νὰ αἰ-
σθάνηται ἐν ἐαυτῇ πρωτοβουλίαν τινὰ καὶ θέ-
λησιν.

Περαιτέρω εὗρομεν νεάνιδας, αἵτινες εἶχον ὀ-
λην τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ μείνωσι τίμιαι, ἤρ-
κει μόνον νὰ εὕρισκον ἐργασίαν πρὸς συντήρη-
σίν των. Ἀλλαχοῦ μὰς ἀνέμενον παιδιὰ ὀλόγου-
μνα, ἄλλα νεογέννητα, τέλος πανταχοῦ γυμνό-
της καὶ στέρσεως καὶ αὐτῶν τῶν ἀπολύτως ἀ-
ναγκαίων πανικῶν. Εἰς ἐκείνας μὲν εὗρομεν ἐρ-
γασίαν, εἰς δὲ τὰ παιδιὰ ἀνάδοχον. . . Ἀκολου-
θῶς ἐπεσκέφθημεν τοὺς καλλιτέχνας μου. Παρ'
αὐτοῖς ἄλλης φύσεως ἦτο ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν.
Μικρά τις ἐνθάρρυνσις μετὰ λεπτότητος γενομένη
ἠδύνατο ἴσως ν' ἀναδείξῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν μεγά-
λους ἄνδρας, ἕνα μάλιστα τούτων. . . ἀλλὰ
θὰ ἐπανελθῶμεν βραδύτερον εἰς αὐτόν.

Τέλος ἡ ἐσχάτη ἡμῶν ἐπίσκεψις ἐγένετο παρ'
οἰκογενεῖα τινὶ, ἣν ἐλυμαίνετο ἀσθένεια καὶ ἐ-
σχάτη πενία, διότι τὸ μόνον στήριγμα αὐτῆς,
ὁ πρωτότοκος υἱός, ἀπὸ πέντε ἡδὲ ἐτῶν ἦτο
κατατεταγμένος στρατιώτης, οὐδεμίαν δὲ ἐλ-
πίδα εἶχον νὰ τύχῃσι τῆς ἀπολύσεώς του παρὰ
τοῦ συνταγματάρχου του, ὅστις ἐστάθμευσεν ἐν
Γρενόβλῃ.

—Ἐν Γρενόβλῃ! ἀνέκραξε μετὰ χαρᾶς ἡ Ἐ-
δίθ, ὁ συνταγματάρχης. . . ἀλλ' αὐτὸς εἶναι
στενὸς φίλος τοῦ πατρός μου' τί παράδοξος σύμ-
πτωσις.

—Τέκνον μου, τῇ εἶπον, ἀσπαζόμενος αὐτὴν
εἰς τὸ μέτωπον, ὅταν ἔχῃ τις, ὅπως σεῖς, πλού-
τη, ὑψηλὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν, νεότητα καὶ
ὠραιοῦς, πάντοτε συμβαίνειν τοιαῦτα συμ-
πτώσεις.

Τέλος ὅτε ἐπανήλθομεν εἰς τὸ μέγαρον, ἡ Ἐ-
δίθ ἔλαβε τὸ σημειωματάριόν μου, ἐγὼ δὲ διὰ
τῆς ἄκρας τοῦ ὀφθαλμοῦ ἠδυνήθην ν' ἀναγνώσω
ἐπὶ τοῦ πρώτου φύλλου:

1ον Ἐπιστρέφουσα οἶκαδε νὰ ὁμιλήσω τοῦ
πατρός μου.

2ον Τὸ ἐσπέρας νὰ γράψω εἰς Γρενόβλῃν.

3ον Αὐριον τὸ πρωὶ νὰ ὑπάγω εἰς τοῦ ἐξαδέλ-
φου μου τοῦ Ὑπουργοῦ.

4ον Νὰ κάμω ἀγορὰς διὰ τὰ μικρά μου προ-
στατεῦόμενα.

βον Νὰ ἐπισκεφθῶ μετὰ τοῦ πατρός μου τοὺς ζωγράφους μου.

Εἶχεν ἀρχίσει δηλαδὴ νὰ ἐννοῇ πλέον, ὅτι, ὅταν ἦναι τις δεκαεξαέτις καὶ κάτοχος ἰσαριθμῶν ἑκατομμυρίων, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὲν ἀργὸς καὶ πρὸ πάντων νὰ ἀποθνήσκῃ. Ἡσθάνετο ἤδη ὅτι ἦτο ὠφέλιμος τῇ κοινωνίᾳ, ἤρχισε νὰ ἀποκτᾷ πόθον πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν, τέλος ἐσώθη ἐκ τῆς ἀσθενείας, κατέστη ἐκ νέου φαιδρὰ, ἀνέζησε. Τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἔφθασα κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ὅπως τὴν παραλάβω, ἡ Ἐδίδθ πρὸ πολλοῦ μὲ περιέμενε μετ' ἀνυπομονησίας, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος εἶχεν ἤδη καταπαρῶν μέλος χαριστάτου τάγματός, τοῦ ὁποῦ τὴν στρατολογίαν ἐνήργησα ἐγὼ ὁ ταπεινὸς δουλὸς σας. Μετὰ ἓνα μῆνα εἶχεν ἀναλάβει ἐπὶ τοσοῦτον τὰς δυνάμεις της, ἦτο τόσον ὑγιὲς καὶ φαιδρὰ, ὥστε ὁ Βᾶν Ὁβεν, ἐνθουσιῶν ὑπὸ χαρᾶς, ἀνέκραξεν:

— Ἰδοὺ ἡ κατ'ἀλληλος στιγμὴ νὰ προσκαλέσω τὸν Στόρφριους τῆς Φραγκφόρτης. . .

Καὶ ὅμως πάραυτα ἡ Ἐδίδθ ὠχρίασεν.

— Ὅχι, ἀνέκραξα τότε ζωηρῶς, ἅς ἀφήσωμεν τὸν Στόρφριους. . . πέραν τοῦ Ῥήνου ἐκεῖ ὁ ποὺ εὕρεσκειται.

— Μὰ ἱατρὲς, ἐννοεῖτε λοιπὸν νὰ ἀπαγορεύσῃς εἰς τὴν θυγατέρα μου. . .

— Τὸν γάμον; ὅχι, ἀλλὰ τὸν σύζυγον. . . αὐτὴν τοῦλάχιστον. . . ἀργότερα βλέπομεν. . . τοῦτο ἀποβλέπει ἐμέ.

— Πῶς ἀποβλέπει ὑμᾶς;

— Διὰτί ὅχι; δὲν εἶναι ἐν μέρει καὶ ἐδική μου θυγάτηρ ἡ Ἐδίδθ;

— Ναι, ναί.

Τῷ ὄντι μετὰ τινα ἔτη, ἐπλησίασα ἡμέραν τι νὰ τὸν Βᾶν Ὁβεν καὶ τῷ εἶπον:

— Εἶναι καιρὸς νὰ ὑπανδρεύσωμεν τὴν φιλότατην μας Ἐδίδθ.

— Μπα. . . καὶ μὲ ποῖον;

— Μὲ τὸν Λουκιανὸν Γ. . .

— Πῶς; . . μὲ τὸν ζωγράφον ἐκεῖνον, τοῦ ὁποῦ τὴν πρώτην εἰκόνα ἡγόρασα τῇ προτροπῇ τῆς θυγατρὸς μου;

— Εἶπατε κάλλιον μὲ τὸν εὐγενῆ νέον ὅστις ἀπέμεινεν ἐκουσίως πτωχὸς, ὅπως πληρώσῃ τὰ χρεῖα τοῦ πατρός του, καὶ ὅστις διὰ τῆς ἱκανότητός του ἀνέκτησε νέαν περιουσίαν.

— Περιουσίαν ζωγράφου!

— Προσθέτω ὅμως καὶ ἐγὼ ἐκ μέρους μου ἐν ἑκατομμύριον.

— Ἐν ἑκατομμύριον! καὶ ποῦ διάβολο θὰ τὸ εὕρῃτε.

— Εἰς τὸ ταμεῖόν σας.

— Ὡ!

— Δὲν μοὶ ὀφείλετε τὰς ἱατρικὰς μου ἐπισκέψεις; Δὲν μοὶ ἐπανελάβετε ἑκατοντάκις, δσάκις ἀπεποιήθην νὰ δεχθῶ τι παρ' ὑμῶν: Πο-

λὸ καλὰ, ἔστω, ἀργότερα ζητήσατε παρ' ἐμοῦ ὅ,τι θέλετε; Ἡ σωτηρία τῆς θυγατρὸς σας εἶναι ὑπερτέρα πάσης χρηματικῆς θυσίας νομίζω.

— Ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ. . .

— Μήπως εὕρεσκειτε ὅτι ἐν ἑκατομμύριον δὲν εἶναι ἀρκετὸν; ἅς προσθέσωμεν τότε καὶ ἐν ἄλλοι. Τὸ δίδω καὶ τοῦτο ἐπίσης ὡς προῖκα εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐδίδθ.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη συναίνεσει ὁ Βᾶν Ὁβεν, ὅτε ἡ Ἐδίδθ, ἥτις ἀναμφιβόλως εἶχεν ἀκούσει τὰ πάντα, εἰσῆλθε καὶ ἐρρίφθη αἴφνης εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. . . Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ἀνέστησα ὡς ἐκ θαύματος τὴν Κυρίαν Γ. καὶ πῶς φρονῶ ὅτι δύνανται νὰ λαθῶσιν αἱ πλούσιαι κυρίαι, αἱ νεανίδες καὶ πρὸ πάντων αἱ νέαι χῆραι, ὅσαι κατέχονται ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης τῆς καλουμένης παρισινῆς morbidessa, τουτέστι: Διὰ τῆς ἐργασίας, διὰ τῆς φιλελεημοσύνης, διὰ τῆς ἀγάπης. Ἰδοὺ ἡ ὅλη μαγικὴ τέχνη τοῦ ἱατροῦ Μίλλερ.

Ἐσήμερις μεσονύκτιον, ἡ δὲ μικρὰ ὁμήγουρις ἡτοιμάζετο ν' ἀποσυρθῇ, ὅτε ἡ μαρκησία ἔδραμε πρὸς τὸν γέροντα ἱατρὸν, τὸν ἡσπάσθη ἐγκαρδίως κατὰ τὰς δύο αὐτοῦ παρειάς καὶ τῷ εἶπεν εἰς ἐπήκοον πάντων:

— Σὰς εὐχαριστῶ, ἱατρὲ, διὰ τὴν ἱατρικὴν σας συμβουλὴν! ἔλθετε αὖριον τὸ πρωὶ νὰ μὲ παραλάβητε διὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν «τῶν πτωχῶν μας».

K* E. A.

ΠΕΡΙ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ

Ἡ τυπογραφία φαίνεται σήμερον πᾶν ἄλλοις τὸν ἀπλοῦν καὶ τόσον φυσικόν, σύμφωνα δὲ καὶ τόσον ἀπαραίτητον, ὥστε δυσκόλως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πεπολιτισμένην κοινωνίαν στερουμένην τῆς λειτουργίας αὐτῆς. Ἡ ἔρευνα λοιπὸν τί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ἀνεπλήρου τὴν τυπογραφίαν καὶ πῶς παρ' αὐτοῖς ἐξεδίδοντο καὶ ἐδημοσιεύοντο τὰ βιβλία εἶναι ἀξία μελέτης καὶ πολλοῦ διαφέροντος. Περὶ τούτου δὲ ὧδε προτιθέμενοι νὰ πραγματευθῶμεν, θέλομεν ἐξετάσει καὶ πῶς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων, τὰ ἀποτελοῦντα νῦν τὴν βάσιν τῆς ἡμετέρας παιδείσεως, περιεσώθησαν ἄχρις ἡμῶν. Ἰσως δὲ ἐν τοῖς ἀναγνώσταίς τῆς Ἑστίας ὑπάρχουσι καὶ τινες νομίζοντες ὅτι οἱ πρῶτοι τυπογράφοι εἶχον ἐνώπιόν των τὰ πρωτότυπα χειρόγραφα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ ὅτι ἐκ τῶν πρωτοτύπων τὸ πρῶτον ἐτύπωσαν.

Ἡ ἀρχαιοτάτη ὕλη, ἥς φαίνεται ὅτι ἐγένετο χρῆσις πρὸς γραφὴν, εἶναι ὁ πάπυρος. Οὗτος εἶναι φυτὸν ἐλώδες, ἔχον στέλεχος τριγωνικόν, καὶ ὕψος ὑπὲρ τοὺς 20 πῆχεις· ἐφέτερος δὲ κυρίως ἐν Αἰγύπτῳ. Τὸ φυτὸν τοῦτο σήμερον λέγουσιν ὅτι φύεται ἔτι ἐν Σικελίᾳ.